NYHEDSBREV 17. september 2026

Ellevild nyhedsbrev #2
September 2026

Velkommen til Møbelsnedkerforeningens nyhedsbrev om Ellevild.

Siden det første Ellevild-nyhedsbrev udkom i april, er projektet rykket videre fra vidensindsamling og de første eksperimenter til mere konkret arbejde med materialet.

Hen over foråret og sommeren har der blandt andet været arbejdet med papirfremstilling, forsøg med ligninimprægnering og forberedelserne til fældningen af det første elletræ i Frederiksdal Skov.

I august blev træet fældet og savet op, og Ellevild rykkede samtidig ud på Frederiksdal Chamber Folk Festival, hvor projektet og de første eksperimenter blev præsenteret for publikum.

Dermed er projektet på vej ind i en ny fase. Vi har samlet viden om rødelens egenskaber og historiske anvendelse, og nu handler det i stigende grad om at omsætte den viden til konkrete forsøg, materialer og arbejdsmetoder.

I dette nyhedsbrev samler vi op på nogle af de aktiviteter, der har fundet sted siden sidst, og ser på det arbejde, der fortsætter gennem efteråret.

Med venlig hilsen

Finn Killbuck Johansen
Formand, Møbelsnedkerforeningen

Vær opmærksom på - at seneste tilmelding til projektet, der skal føre til det endelige værk - er 21/11 2026

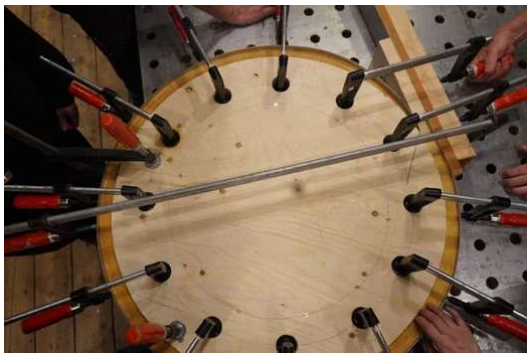
Aktiviteter

Erfaringer med dampbøjning

I foråret 2026 blev der afholdt en workshop med fokus på dampbøjning af elletræ. Her eksperimenterede deltagerne med, hvordan træet reagerer, når det opvarmes med damp og formes under spænding.

Workshoppen gav en række praktiske erfaringer med elletræets styrker og svagheder i forbindelse med bøjning. Forsøgene var med til at give gruppen en bedre forståelse af materialets muligheder og begrænsninger og bliver derfor et vigtigt afsæt for det videre arbejde. Erfaringerne fra workshoppen vil indgå i de kommende eksperimenter, hvor gruppen arbejder videre med at undersøge, hvordan elletræ bedst kan bearbejdes og udnyttes i praksis.

Fra træ til papir

Den 6.-7. juni blev der afholdt papirkursus på Papirakademiet med fokus på, hvordan elletræ kan bruges til papir og andre fiberbaserede materialer. Deltagerne arbejdede blandt andet med friske ellekviste, bark, kogler og blade og fulgte hele processen fra iblødsætning og udkogning til bearbejdning af fibrene og fremstilling af papirark.

Forsøgene viste, at det faktisk er muligt at fremstille papir af ren ellepulp, selv om ellefibrene er korte. Friske kviste fungerede bedst, mens spåner fra ovntørret elletræ havde for lidt sammenhængskraft alene. Gruppen eksperimenterede også med at blande ellepulpen med blandt andet bomuld og abaca samt med at forme og laminere materialet. Ellekogler blev brugt til brun indfarvning, mens forsøg med elleblade gav papiret en markant orange tone.

Workshoppen åbnede for en række nye muligheder. Ellepapiret kan eksempelvis bruges til

omslag, plancher og andre formidlingsmaterialer i Ellevild-projektet, og gruppen ser også potentiale i videre forsøg med blandt andet inderbark, vandmærker, prægning, tredimensionelle former og pulp-laminater.

blev der afholdt kursus i papirfremstilling med elletræ som udgangspunkt. Forud for kurset havde papirgruppen arbejdet med at kværne træet, og foreningen havde fået doneret en kværn til formålet. Deltagerne arbejdede blandt andet med grene fra elletræet og undersøgte mulighederne for at anvende materialet til papirproduktion.

Papirfremstillingen er et af de spor i Ellevild, der undersøger anvendelser af træet uden for den traditionelle møbelproduktion. En vigtig del af arbejdet er samtidig, at erfaringer og produkter fra forsøgene bringes videre og deles i projektet.

Kan lignin gøre elletræ stærkere?

Et andet spor har undersøgt, om rødelens egenskaber kan ændres gennem imprægnering med lignin. Rødel er kendt for sin store holdbarhed, når træet konstant befinder sig under vand. Til gengæld er det mere udsat for råd, svamp og skadedyr, når det bruges til eksempelvis møbler og interiør.

Derfor undersøger en gruppe i Ellevild sammen med Tor Ivan Simonsen fra Københavns Universitet, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, om ligninimprægnering kan øge træets modstandsdygtighed.

De første forsøg viste, at elletræets massefylde steg med omkring 30 procent efter trykimprægnering med lignin. De første erfaringer pegede samtidig på, at træets hårdhed blev øget.

På Københavns Universitet arbejdes der videre med standardiserede Yanka-tests og Three Point Bending-tests, som skal undersøge blandt andet hårdhed og brudstyrke i henholdsvis behandlet og ubehandlet elletræ.

Der arbejdes også med forsøg, der skal belyse modstandsdygtigheden over for blandt andet svamp, insekter og andre nedbrydende organismer samt mulighederne for at bearbejde, lime og overfladebehandle det imprægnerede træ.

Et interessant visuelt resultat er allerede tydeligt: Det ligninimprægnerede elletræ får et mørkt udtryk, som ifølge forsøgsgruppen minder overraskende meget om teak.

Det første træ fældet

I august nåede Ellevild en vigtig milepæl, da det første af projektets tre elletræer i Frederiksdal Skov blev fældet. Fældningen var blevet forberedt siden stammemødet i maj i samarbejde med blandt andre Frederiksdal, skovløber Henrik og snedker Malte Gormsen.

Den 17. august blev stammen fældet og skåret i længder, mens kronen blev bevaret i så store dele som muligt. To dage senere blev stammelængderne savet op i planker ved hjælp af Malte Gormsens savværk. Plankerne blev derefter lagt i stabler ved Frederiksdal Slot som en del af forberedelserne til Frederiksdal Chamber Folk Festival.

Fældningen markerer samtidig begyndelsen på en ny del af projektet. Hvor en stor del af arbejdet hidtil har handlet om at indsamle viden og afprøve enkelte materialer og teknikker, er der nu et helt træ at arbejde videre med – både stammen, plankerne, kronen, grenene og kvistene.

Ellevild på Frederiksdal Chamber Folk Festival

Den 21.-22. august deltog Møbelsnedkerforeningen på Frederiksdal Chamber Folk Festival ved Frederiksdal Slot. Her blev stammelængderne fra det nyligt fældede elletræ vist frem, mens foreningen præsenterede projektet og arbejdede med mulighederne i blandt andet grene og kviste fra kronen.

Under overskriften Møbelsnedkerforeningens eksperimentarium var spørgsmålet:
Hvordan kan vi udnytte dansk træ bedre og samtidig blive klogere og dygtigere håndværkere?
Festivalaktiviteten gav mulighed for at præsentere tankerne bag det fireårige Ellevild-projekt: at udfordre den traditionelle praksis, hvor kun de bedste dele af træet bruges i møbelproduktionen, og i stedet undersøge, hvordan en større del af træet kan få værdi gennem samarbejde mellem håndværk, forskning og skovbrug.

Medlemmer blev samtidig opfordret til at tage nogle af de eksperimenter med, som tidligere var blevet udviklet gennem blandt andet Grønsløjd, Knæk & Bræk, Svævende og papirfremstilling. På den måde samlede festivalen flere af de spor, der indtil nu har været arbejdet med i Ellevild.

Stammemøde med fokus på næste fase

Den 6. september blev der afholdt stammemøde i Den Røde Lade ved Frederiksdal Slot.
Et centralt tema var det videre arbejde med det fældede træ og ikke mindst mulighederne i kronen. Plankerne og kronen blev opbevaret ved Flisladen, så materialet kan indgå i kommende eksperimenter og arbejdsdage.

Allerede på stammemødet i maj havde projektgruppen peget på behovet for i stigende grad at definere, hvad Ellevild konkret skal skabe med det træ, der fældes. Her blev der blandt andet diskuteret en tydeligere rød tråd i projektet og behovet for at dokumentere den mængde træ og de materialer, der arbejdes med.

NB: Har du eller din gruppe sat nye initiativer i gang - eller har du fået viden om elletræ, der er værd at dele med andre, så skriv til:

Trespassers

Så kan vi fortælle om det i et kommende nyhedsbrev.

Kommende aktiviteter:

Nu skal hele træet i spil

Med fældningen af det første elletræ er Ellevild gået ind i en ny og mere konkret fase. Plankerne og kronen bliver nu selve råmaterialet for de næste eksperimenter, og medlemmerne skal arbejde videre med spørgsmålet om, hvordan så meget som muligt af træet kan få værdi.
På seneste stammemøde blev der derfor fastlagt en række benspænd for arbejdet. Hver deltager får udleveret en andel af stammen og kronen, og der skal være særligt fokus på træets udnyttelsesgrad. Stammen skæres op i 1", 1½" og 2", mens kronen defineres som alt fra første tvege og opefter.

Deltagerne skal samtidig dokumentere brugen af andre træsorter, beslag og overfladebehandlinger og så vidt muligt arbejde lokalt, undgå oversøiske materialer og tænke genbrug, bæredygtighed og CO_2 ind i processen.

Det snedkerfaglige håndværk er fortsat omdrejningspunktet, men projektet inviterer også til papirfremstilling, flet og andre nye teknikker. Værkerne kan skabes individuelt eller i mindre grupper og skal senere indgå i en rejseegnet udstilling, der begynder på Frederiksdal Slot og samler erfaringerne fra hele projektet. Deadline tilmelding til projektet er 21/11 2026 og for aflevering af de færdige værker 31. december 2027.

Forsøgene med lignin fortsætter

Arbejdet med ligninimprægneret elletræ fortsætter i samarbejde med Københavns Universitet. Ud over test af hårdhed og brudstyrke skal det blandt andet undersøges, hvor meget imprægneringen øger træets modstandsdygtighed mod biologisk nedbrydning, hvordan materialet klarer udendørs brug, hvor stærke limfugerne bliver, og hvordan materialet reagerer på almindelig bearbejdning som høvling, skæring og skruning.

Hvis resultaterne er positive, åbner forsøget et interessant perspektiv: Om rødel gennem behandling kan få egenskaber, der gør træet anvendeligt på områder, hvor der i dag benyttes hårdere og langsommere voksende træsorter.

Flere spor er i gang

Der arbejdes også videre med flere af de øvrige spor, som er blevet sat i gang i forbindelse med Ellevild:

Hjemmesidegruppen er i gang med at konvertere Møbelsnedkerforeningens ældre kataloger, mens dokumentationsgruppen samler og organiserer information, referater og billeder fra aktiviteterne i projektet.

Der har desuden været arbejdet med ideen om et seminar med Københavns Universitet med fokus på træfibermasse og på anvendelser, der ligger uden for det traditionelt snedkerfaglige. Der foreligger endnu ikke oplysninger om et endeligt program eller tidspunkt.

Planerne om en særlig møbelplade-/krydsfinérdag indgår ligeledes fortsat blandt projektets idéer. På tidspunktet for stammemødet i maj var aktiviteten endnu ikke igangsat.

Nyt fra foreningen:

Mere systematisk dokumentation

Efterhånden som antallet af forsøg, arbejdsdage og aktiviteter vokser, bliver det stadig vigtigere at samle erfaringerne. Dokumentationsgruppen arbejder derfor med at organisere information, referater og billeder fra aktiviteterne i Ellevild. Målet er, at den viden, der opstår undervejs, ikke alene bliver hos de medlemmer, der deltager i den enkelte aktivitet, men kan komme hele projektet og foreningen til gode. Gruppen har samtidig efterlyst flere hænder til arbejdet.

Stammemøde hvert kvartal

Ambitionen er fremover at holde stammemøde cirka én gang i kvartalet. Der har også været drøftet mulighed for at afholde møderne som fyraftensarrangementer med aftensmad. Stammemøderne skal være et sted, hvor grupperne kan samle op på deres arbejde, nye idéer kan diskuteres, og retningen for Ellevild kan udvikles i fællesskab.
Næste stammemøde er 22/11 2026.

KIRKBI inviterer

LEGO-familiens investeringsfond KIRKBI var så imponerede over Ellevilds optræden på Frederiksdals Chamber Folk Festival, at de har inviteret os til at bidrage med en stand på deres første bæredygtighedsfestival AFTRYK. På grund af den korte tidshorisont blev det imidlertid på stormødet besluttet, at udsætte deltagelsen til næste år. Vi ser frem til at informere nærmere om dette - og til at modtage ideer til, hvad vi skal præsentere på festivalen.

Kilde: Tidslinjeudkast for Ellevild-projektet.

Download tidslinjen som PDF

Dette nyhedsbrev er sendt på vegne af Møbelsnedkerforeningen af:

TRESPASSERS, Kongevejen 2, Kongens Lyngby, DK 2800

Afmeld

Send gratis e-mail i dag